

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Literatuur

HEDGES, L.E. (1996). *Strategic emotional involvement*. Northvale NJ: Aronson.

Depressie: onderzoek en tijdsbeleving

Bespreking van

Jos Dirkx & Nelleke Nicolai (red.) (2012). *Depressie & psychodynamiek*. Amsterdam: Sijbbolet. ISBN 978 94 9111 012 2, 172 pp., € 18,95

MICHEL THYS

Van het PSU-symposium waarop de bundel *Depressie en dynamiek* is gebaseerd, werd reeds eerder verslag gedaan op deze pagina's (Daggers 2012). In kort bestek vraag ik nog even aandacht voor het boek, om twee redenen. Ten eerste om te melden dat de bekende 'PSU-boekjes', sinds jaar en dag uitgegeven bij Boom, vanaf nu het daglicht zien bij Uitgeverij Sijbbolet te Amsterdam, mooi vormgegeven door boekverzorger René van der Vooren. Ten tweede bevat de bundel enkele vermeldenswaardige hoofdstukken die niet op het symposium gepresenteerd werden.

Rien Van, Ellen Driessen en Saskia De Maat geven een helder overzicht van de effectiviteit van psychodynamische therapie (PDT) bij depressie en op basis van welke factoren de effectiviteit van de therapie kan worden voorspeld. Na een bespreking van inhoudelijke kenmerken van PDT wordt de stand van zaken op onderzoeksvlak belicht bij zowel kort- als langdurende PDT, met bijzondere aandacht voor de kortdurende psychodynamische steungevende psychotherapie. Een van de conclusies is dat PDT effectiever is bij depressies waarbij relationele factoren een etiologische rol spelen en er sprake is van gerapporteerde traumatische ervaringen.

Vanuit sociologische hoek boeiend is het

hoofdstuk van Jette Westerbeek over hoe depressie ook sociaal vormgegeven wordt. De wijze waarop mensen hun depressiviteit beleven en duiden staat niet los van de sociale context en de context waarin de communicatie plaatsvindt. Ze onderzoekt dit aan de hand van honderdachtien verslagen van psychoanalytische indicatiegesprekken op het Nederlands Psychoanalytisch Instituut van 1954 tot 1999. De bespreking ervan laat zien hoe de zelfpresentatie en de beschrijving van de depressieve klachten door de cliënten in de loop der jaren evolueren, en verschillend bij vrouwen en mannen. Interessant is ook te zien hoe de wijze waarop de analytici de cliënten beschrijven en de criteria op basis waarvan ze menen dat iemand al dan niet voor analyse in aanmerking komt, in diezelfde periode evolueren. De subjectieve blik van de analyticus, zijn 'emotionele antenne', speelt hierin een belangrijke rol. Patiënten die positieve gevoelens oproepen vanwege het wederzijds ontstane emotionele begrip worden bijvoorbeeld meer geschikt bevonden. De verslagen laten ook stijlveranderingen zien, waaraan het kleiner worden van de sociale afstand tussen analytici en cliënten en de invoering van het inzagerecht — wat analytici voorzichtiger maakt in hun aantekeningen — niet vreemd zijn.

Kort vermeld ik het hoofdstuk van Maarten Van Buuren dat, meer dan in het genoemde verslag van destijds tot uiting komt (misschien heeft de auteur de tekst van zijn lezing grondig aangepast), de tijdsbeleving in depressie tot focus neemt. Vertrekkende van prikkelende filosofische beschouwingen over wat Augustinus, Husserl en Heidegger ons leren over het tijdsbewustzijn, beschrijft hij hoe in depressie de uitgestrektheid van de tijdsbeleving wegvalt, wat een implosie van het subject met zich meebrengt.

Literatuur

DAGGERS, M. (2012). Depressie: verlies van een (innerlijke) connectie. *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, 18, 55-57.